

Livsfarlig helsehjelp

INVITERT KOMMENTAR

ERIK FOSSE

erik.fosse@medisin.uio.no

Erik Fosse er spesialist i generell kirurgi og i thoraxkirurgi, professor emeritus ved Universitetet i Oslo og leder i NORWAC. Han har arbeidet for NORWAC og andre hjelpeorganisasjoner i krigsområder siden 1979. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

I Israels krigføring etter Hamas' angrep på Israel 7. oktober 2023 utsettes helsetjenestene i Gaza jevnlig for voldshandlinger. Ambulansepersonell er skutt og drept på jobb, og leger er arrestert og mishandlet.

Kamal Adwan sykehuset, nord på Gaza-stripen, 20. januar 2025. Foto: Omar AL-QATTAA / AFP / NTB

I februar 2024, utenfor European Gaza-sykehuset: – Hei, Erik! En mann kom gående mens han vinket til meg mellom flyktningteltene som fylte hele plassen. Det tok noen sekunder før jeg kjente igjen den palestinske kirurgen jeg hadde jobbet sammen med på Shifa-sykehuset under krigen i 2009. Jeg visste at israelske soldater den 18. desember 2023 hadde arrestert nøkkelpersonell ved Indonesian-sykehuset – ett av de større sykehusene i Nord-Gaza – deriblant ham. Jeg trodde han fortsatt satt arrestert i Israel, og var helt uforberedt på å møte ham nå. Kirurgen fortalte at han var sluppet fri i Gaza dagen før. – Hva gjorde de med deg? spurte jeg. – *Everything you can imagine*, svarte han og begynte å gråte mens han hang rundt halsen min. Jeg forsøkte å trøste.

«– Hva gjorde de med deg? spurte jeg. – Everything you can imagine, svarte han og begynte å gråte mens han hang rundt halsen min»

Den palestinske kollegaen er én av en lang rekke leger i overordnede posisjoner ved sykehusene i Gaza som har blitt arrestert og ført til fangeleirer i Israel. Med små variasjoner følger behandlingen det samme mønsteret: De arresterte blir kledd nakne, får bind for øynene og hendene stripses sammen [\(1\)](#). Direktøren ved Shifa-sykehuset, Mohammed Abu Salmiya, fortalte om systematisk mishandling da han ble løslatt inne i Gaza 1. juli 2024 [\(2\)](#).

Ifølge organisasjonen Physicians for Human Rights – Israel [\(1\)](#), er dette blitt regelen for helsearbeidere som har blitt tatt til fange etter det palestinske angrepet på Israel i oktober 2023. Behandlingen av helsearbeidere skiller seg ikke fra behandlingen av andre fanger. Mange kan ligge i uker, stripset på hender og føtter, med bind for øynene. I januar behandlet vi en mann som var overført til European Gaza-sykehuset fra et israelsk fengselssykehus. To ekstremiteter var amputert på grunn av gangren og sepsis, men også irreversible nevrologiske skader kan oppstå som følge av langvarig stripsing [\(3\)](#).

«Arrestasjonen av helseledere er del av et systematisk angrep på helsetjenestene i Gaza. Ikke alle arresterte kolleger overlever»

Meg bekjent har verken kirurgen eller sykehusdirektøren fått noen forklaring på hvorfor de ble arrestert og mishandlet. Arrestasjonen av helseledere er del av et systematisk angrep på helsetjenestene i Gaza. Ikke alle arresterte kolleger overlever. Dr. Adnan Al-Bursh, leder for ortopedisk avdeling ved Shifa-sykehuset, ble arrestert 5. desember 2023. 19. april 2024 ble han bekreftet død i Ofer-fengselet. Kroppen er fortsatt ikke utlevert til familien, og medfanger har fortalt at han bar tydelige tegn på tortur før han døde [\(4\)](#).

Ambulansepersonell blir beskyttet og drept på jobb, og palestinske Røde Halvmåne har mistet 34 helsearbeidere, deriblant 9 som senere ble funnet i en grunn massegrav [\(5\)](#). Israel hevdet lenge at bilene de kjørte ikke var merket som ambulanser [\(6\)](#). Ambulansesjåfører jeg snakket med i ettertid, sa de opplevde det som farligere å bære vester som identifiserte dem som ambulansepersonell, enn å opptre som sivile når de skulle evakuere skadde.

Mer enn 1 400 palestinske helsearbeidere er drept, og WHO har registrert 697 angrep på sykehus i Gaza (7, 8). I den grad den israelske hæren begrunner angrepene, er den vanligste forklaringen at Hamas har aktiviteter i eller under sykehusene. I begynnelsen av juni 2025 er det ingen sykehus som ikke har blitt angrepet.

Som en del av NORWACs kriseteam har jeg jobbet ved European Gaza-sykehuset. Jeg forlot sykehuset for siste gang 22. april, og resten av teamet reiste ut om morgenen 13. mai. Samme ettermiddag slapp israelske jagerfly uten forvarsel 13 bomber rundt sykehuset. 28 personer ble drept og 40 skadet (8, 9). Angrepet blokkerte tilgangen til sykehuset og ødela vann- og strømforsyningen. Dagen etter ble bulldosere som ryddet ny vei til sykehuset, angrepet av droner, og 15. mai måtte helsemyndighetene evakuere pasienter og personell til de to sykehusene i Khan Younis som fortsatt var i drift.

I Gaza er beskyttelsen som pasienter og helsepersonell har etter folkeretten, systematisk satt til side. En hardt prøvet befolkning er fratatt livsnødvendige helsetjenester, og dør på grunn av det. Hvis det internasjonale samfunnet aksepterer dette i Gaza, innebærer det at pasienter og helsepersonell ikke har noen beskyttelse i krig noe sted i verden.

REFERENCES

1. Loulou M, Dror OB. Unlawfully detained, tortured, and starved: the plight of gaza's medical workers in israeli custody february 2025. Physicians for Human rights-Israel 2025. https://www.phr.org.il/wp-content/uploads/2025/02/6265_DetentionReport_Eng.pdf Lest 12.6.2025.
2. Regan H, Salman A, Khadder K et al. Senior Gaza doctor alleges 'severe torture' following release from Israeli detention as politicians clash over decision. CNN 2.6.2024. <https://edition.cnn.com/2024/07/02/middleeast/al-shifa-hospital-director-released-israel-detention-intl-hnk> Lest 12.6.2025.
3. Ziv H, Dror OB. Medical Ethics and the Detention of Gaza Residents Since the Start of the 2023 War: An Ethical Opinion Paper. Physicians for Human Rights-Israel 2024. https://www.phr.org.il/wpcontent/uploads/2024/04/5954_medical_ethics_Report_Eng.pdf Lest 12.6.2025.
4. United Nations. Rights expert condemns death of Palestinian doctor in Israeli custody, urges independent inquiry. UN News 16.5.2024. <https://news.un.org/en/story/2024/05/1149856> Lest 12.6.2025.
5. Al Jazeera. Unprecedented': Video shows last moments of Gaza medics killed by Israel. Al Jazeera 5.4.2025. <https://www.aljazeera.com/news/2025/4/5/unprecedented-video-shows-last-moments-of-gaza-medics-killed-by-israel> Lest 12.6.2025.
6. Gritten D. Red Crescent calls for inquiry into Israel's killing of Gaza paramedics. BBC News 7.4.2025.

<https://www.bbc.com/news/articles/cor5zzogdono> Lest 12.6.2025.

7. ReliefWeb. 1,400 healthcare workers killed in Israel's systematic attacks on Gaza's health system. ReliefWeb (OCHA) 9.5.2025.

<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/1400-healthcare-workers-killed-israels-systematic-attacks-gazas-health-system> Lest 12.6.2025.

8. WHO. Health system at breaking point as hostilities further intensify in Gaza, WHO warns. WHO News release

22.5.2025. <https://www.who.int/news/item/22-05-2025-health-system-at-breaking-point-as-hostilities-further-intensify--who-warns> Lest 12.6.2025.

9. Pengelly E. Investigating Israel's strike on Gaza's European Hospital. BBC

22.5.2025. <https://www.bbc.com/news/videos/c4g28z483eko> Lest 12.6.2025.

Publisert: 23. juni 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.0376

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 20. mars 2026.